

במדינה

העם

כלי בגין

מגוב ריקבון ועפר.

בדם וביזע

יוקם לנו גזע

גאון ונדיב ואכזר...

כאשר חיבר זאב ז'בוטינסקי את שיריבית"ה, שביטא את כמיהתו ל"הדר", הוא לא חלם על תנועת-הח"רות כפי שהיא נראתה השבוע בוועידתה.

התנועה לא היתה אף פעם שקטה והאמונית. גם בימי ז'בוטינסקי משכה אליה לאימץ חורשי-מיזמות, רודפי-כבוד וקנאים מכל הסוגים. כדרכן של מיפלגות קיצוניות, המצויות באופר-זיזיה מתמדת. אולם אישיותו הרומית-נשית של זאב ז'בוטינסקי והשקפת-עולמו — מזיגה של לאומנות של סוף המאה ה-19 וליברליות ימנית — חיפו על כל הפגמים.

האיש ברחוב צמח. מרחק רב הפריד בין עידן-ז'בוטינסקי לעידן-בגין, אף שעברו רק שלוש שנים בין פטירתו של ז'בוטינסקי בניו-יורק, בסתיו 1940, והעברת הפיקוד על אצ"ל לידי מנחם בגין.

בעיני ז'בוטינסקי הקוסמופוליטי היה בגין, בן עירייה פולנית קטנה, אדם צראופק וחסר-מעוף. פעם הישוה ז'בוטינסקי, הנאם המזוהר, את סיגנון-דיבורו של בגין לחריקת דלת המסתור-בבת על צירים חלודים. אך במשך זר שלם הטביע בגין את אישיותו על התנועה — כמפקד אצ"ל, כראש-האופוזיציה במדינה וכראש-ליקולות.

הממשלה. גם הוא השתדל לשמור על רמה מסוימת של "הדר", כפי שלמד מז'בוטינסקי.

מכל זה לא נשאר זכר בתנועה, שנשארה מיתמת אחרי שבגין פרש לדירתו ברחוב צמח.

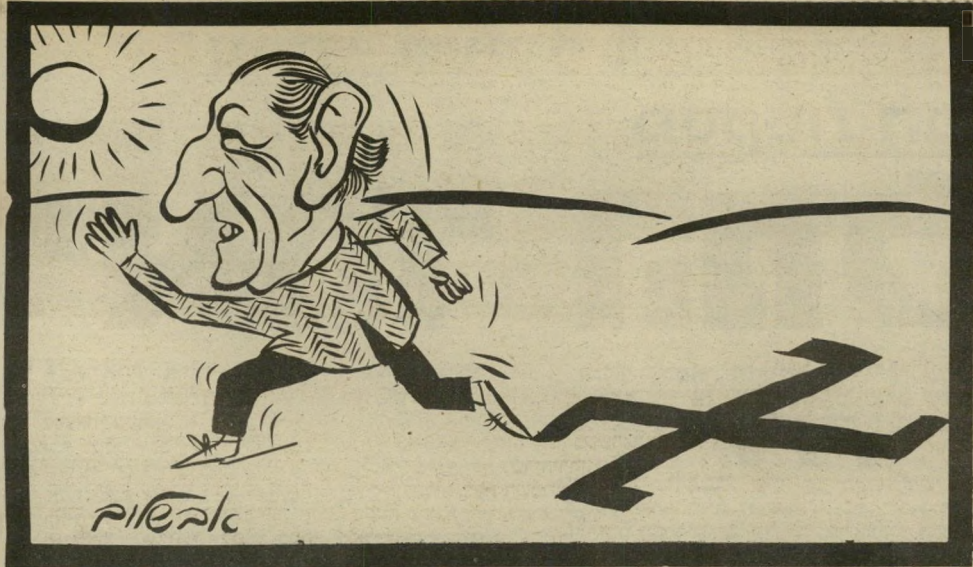
מילחמת הדיאדוכים. תנועת-החרות נראתה השבוע ככל המיפלגות בארץ. ואולי קצת יותר פרועה, אלימה וביריונית. ראשיה האשימו זה את זה בשיטות המאפיה, ואף כינו את משה ארנס, הג'נטלמן שבחבורה, בשם "דון קורליאונה". קשה להעלות על הדעת כאילו כינויים כיכרו זה את זה בחוררי-חדרים.

רוויזיוניסטי ותיק, הוזכר את ימי זאב ז'בוטינסקי, יכול לבכות את ההתפתחות הזאת. אולם תיתכן גם גישה הפור-כה. אולי זהו סימן של כוח.

תנועת-החרות מגלה בתוכה יכולת רבה להשתנות עם הזמן ולהתאים את עצמה לנסיבות חדשות. היא עברה בהצלחה את המעבר מז'בוטינסקי ל-בגין, עכשיו עליה לעבור משבר קשה עוד יותר, המעבר מבגין ליורשו.

בגין, כמו ז'בוטינסקי לפניו, היה למעשה מנהיג בלעדי, דיקטטור תנור-עתי לכל דבר. בהיעדר דמות דומיננטית, שתוכל לקבל על עצמה את תפקיד המנהיג הבלעדי השלישי, נאלצת התנועה להסתפק בחבורת עסקנים.

שאינה מרשימה ביותר. אחרי מות אלכסנדר מוקרן, המציא את המנהיג הכריזמטי, חולקה מנת-לכתו האדירה בין ה"דיאדוכים" — אלופי-הצבא. הבעיה של תנועת-הח"רות היא כיצד לשמור על אחדותה גם כשעה שהדיאדוכים רבים ביניהם נקרו לליקולות.

רטיה. הוא עובר לתחיה ומשם למאיר כהנא.

כאשר ניהלו עסקני-חירות השבוע ביניהם מאבקי-כוח אדירים, שיעדם היעיקרי הוא להבטיח להם מקומות ב-כנסת הבאה, הם היו מודעים לעובדה שמיספר המקומות הולך ומצטמק. הת-נועה עשויה לאבד כמה מנדטים לטובת המערך, אך חמור יותר הסיכוי לאבד מיספר גדול של מנדטים לתחיה ולכהנא. יתכן שכדי להתחרות תצטרך לאמץ לעצמה סיסמאות פאשי-סטיות וגזעניות.

תנועת-החירות ניהלה את ועידתה באווירה של דאגה עמוקה, שהסתתרה מתחת למאבקי-הכוח הפנימיים. אך עד כה הצטיינה התנועה דווקא בחינניות.

להסתגלות מאשר יריבתה, מיפלגת-העבודה. אם ז'בוטינסקי לא חלם על הציבור שהתכנס השבוע בפתיחת ועידת-התנועה, הרי מוכיח הדבר דווקא שהתנועה חיה ונושמת את מציאות המדינה.

דגל טוהר ויושר. הסכנה העיקרית שתשקפת לתנועה היא מבחון-רוחות חדשות מנשבות בארץ, והן רחוקות מאוד מחוונן של זאב ז'בוטינסקי («שם ירוה לו משפע ואושר, בן-ערב, בן-נצרת ובני/ כי דיגלי דגל טוהר ויושר...»)

תנועת-החרות עזרה לחנך דור בעל-קנאות לאומנית-דתית חשובה, שהיה מעורר חלחלה בלב ז'בוטינסקי האתי-איסטי, הליברלי והרמוקרטי. דור זה אינו רואה עוד את ביתו בתנועה השור-מרת איכשהו על חוות שפוייה ודמוק-

תנועה מיוזרחית. הסתגלות-ה-נועה לעידן החדש אינה רק ברמה של הצמרת. היא עמוקה יותר.

בימי ז'בוטינסקי היתה זאת תנועה אשכנזית. אומנם משכה אל שורותיה ת"ר את ילדי הציבור המזרחי המקופח, כמו גאולה כהן הקטנה, אך המנהיגות היתה על טהרת המערביות. במרכזה עמדו הפולנים. ז'בוטינסקי לא הסתיר את סלידתו מפני הרוח המיוזרחית.

גם בימי בגין זה לא השתנה. אומנם, מלמטה צמחה שורה חדשה של עסקנים מיוזרחיים אותנטיים, שלא נקלטו בחברה העיליתנית הלבנה של תנועת-העבודה. אך המנהיגות הראשית היתה ונשארה פולנית.

כל זה חייב להשתנות, ותנועת-החרות מראה כישרון הרבה יותר גדול

העובדות: איך אורגן הביקור, כיצד נערך ומה אירע

המשק הגרוש תחת הפנס

האם, קומנדו צרפתי? רק דגירקק זונח את הלוחיתנים?

בעשרת החודשים האחרונים ביצעו מבקרי-החזוץ של מסי-הכנסה את הכ"מות המדהימה של 85,415 ביקורות ניהוליספרים, כשהשיא היה בחודש-ינואר '86: 15,541 ביקורות. קצת קשה לראות מה יש לו להת-גאות במיספרים אלה למיטשה לנציב-מסי-הכנסה, אברהם צרפתי, העומד מאחורי מיבצעים אלה בעזרת 300 המבקרים החדשים שנקלטו בנציבות במיוחד למטרה זאת (כוח 300). אם כי בינואר, למשל, כפי שאפשר היה לצפות, עומדת תל-אביב כראש הרשימה (1,877 ביקורות). לא חיפה ולא ירושלים הן העומדות במקום השני. היתה זאת דווקא אשקלון, שאי-ננה בדיוק מרכז ההון השחור והעל-מות'המם הענקיות, שזכתה לתשומת-הלב המיוחדת של "קומנדו צרפתי": 1,474 ביקורות (בהן אומנם נתגלו 212 העלמות-מס).

יתכן מאוד שאשקלון היתה הרוב-דבן של ינואר מסיבות יותר מבוססות, אך הדבר דומה בכל זאת, לאדם המ-חפש את הגרוש שאבד לו, לביל חשיי-כה, לא במקום שאכן אבד, אלא תחת פנסי-הרחוב הקרוב.

עם כל חשיבותה של ההרתעה, פיזור הביקורת, כיסוי כל האפשרויות וכיוצא באלה, האם לא היה מן הראוי להתרכז קודם בביקורת הלוחיתנים, ולטפל ברגירקק רק לאחר מכן? בלא משוא פנים. לא פחות משונה הפיזור הגיאוגרפי של מחסומי-הדרכים לעצירת מכונות (שנואי-נפשו של ראש עיריית הרצליה, אלי לנדאו, שפעילותו נגדם הביאה, להפ-סקת הצבתם): מבין 32 המחסומים שהוצבו בינואר, הוצב אחד בירושלים, שניים בחיפה ושיבעה בעפולה דווקא.

אבל מה שנכון — נכון, אין מס-ההכנסה נושא פנים לאיש. אפילו לא לתמנהלים בשטחים הכבושים, ואכן, הוצב גם מחסום אחד בכביש חוצה-שומרון, ונעצרו בו 14 מעלימי הכנסות. העולם הזה 2533

ידי כלי-התיקשורת שצימו לי. הוא ביקש ממני לחזור כפי שבאתי, ביקש דרך קאהיר. הניסוח כאילו גורשתי מירדן היא מנוחת. היא צמחה. כנראה, על רקע המבוכה הגוברת שנגרמה לאנשי-שילטון מסויימים על-ידי ביקורי, שהפך לתקרית פוליטית, בגלל סיבות שאינן קשורות בי. יתכן שיש מקום להשערה שהדבר השתלב גם במאבקי-כוח פנימיים בצמרת הירדנית.

בשום שלב של ביקורי לא התבקשתי להסתיר את נוכחותי, ולהימנע ממתן ראיונות לכלי התיקשורת. אילו התבקשתי, הייתי נענה לכך. הייתי בביקורים רבים בארצות ערביות — כגון מארוקו ותוניסיה — ומעולם לא נודע עליהם דבר, עד שהמארחים עצמם הודיעו על כך. קיימתי מאות שיחות עם ראשי אש"ף, שלא נודעו למירסוס. ואכן לא פורסמו. משום-כך איני רואה את עצמי אשם בתיסבוכת הבינלאומית והפנימית שנוצרה, ואני מצטער עליה.

כל העובדות הנ"ל ממוסמכות בתצלומים ובכתובים. כגון הזמנות של אנשי-ציבור ואישי-מימשל, אך איני מתכוון לפרסמם. כדי שלא להביך איש מן האנשים שהתייחסו אליי באמון ובאדיבות.

בשום שלב של הביקור לא הסתרת דבר. הופעתי בשמי המלא, כל צעדי היו גלויים, ונעשו בישראל ובכנות, אם שזנו פרטים מסויימים. הרי נעשה הדבר בהסכמה אילמת של השילטונות, כדי להקל עליהם לאפשר ביקור זה. הדברים היו ידועים להם למן הרגע הראשון, ומובן שלא היו דרושים להם שיבעה ימים כדי לגלותם.

בהכירי את המצב הפוליטי, ואת הנורמים שהביאו לתיסבוכת המצרת שנוצרה, אני מתייחס אל הדברים בהבנה, ומקווה לחזור על ביקור זה בעתיד, בהסכמת השיל-טונות הירדניים והישראליים.

מדינת ישראל משרד הפנים היתר-יציאה לנסיעה אחת / נסיעה-חוזית מ/ת 28.2.86 מקום יציאת הארץ 20.2.86 חתימה

בשבעות זה, או בכל כלי-תיקשורת אחר מחוץ לישראל, ואיני נושא כל תעודה מטעם עיתון כלשהו. מיד עם בואי לעמאן הזדהיתי לפני כל פקיד-המימשל שם, לרבות אנשי משרד-ההסברה, כעורך העולם הזה מישראל. באותו היום מילאתי במשרד-ההסברה טופס ובו פרטיי האישיים. בין השאר היה עלי לציין את כלי-התיקשורת שאני מייצג ורשמתי באנגלית ובערבית את השם העולם הזה. לא היה צורך בכך — מפני ששמי היה ידוע לכל אדם בצמרת השילטון, וכן גם מעמדי הפוליטי. כהונתי בעבר כחבר-כנסת, דיעותי ועמדותיי, הטענה כאילו חשב אותי מישהו לעיתונאי גרמני עוברת את גבול הגיחוך.

לא התמתי על שום מסמך שבו נאמר שאני "נוצרי". בכל המסמכים שהונחו לפני בעמאן ושהם היה איזכור לדת, כתבתי — כמו בישראל — שאני חסר דת (אגנוסטי). בכל השיחות שניהלתי בירדן — והן כללו שיחות עם אישי-ציבור

בשבעות זה, או בכל כלי-תיקשורת אחר מחוץ לישראל, ואיני נושא כל תעודה מטעם עיתון כלשהו. מיד עם בואי לעמאן הזדהיתי לפני כל פקיד-המימשל שם, לרבות אנשי משרד-ההסברה, כעורך העולם הזה מישראל. באותו היום מילאתי במשרד-ההסברה טופס ובו פרטיי האישיים. בין השאר היה עלי לציין את כלי-התיקשורת שאני מייצג ורשמתי באנגלית ובערבית את השם העולם הזה. לא היה צורך בכך — מפני ששמי היה ידוע לכל אדם בצמרת השילטון, וכן גם מעמדי הפוליטי. כהונתי בעבר כחבר-כנסת, דיעותי ועמדותיי, הטענה כאילו חשב אותי מישהו לעיתונאי גרמני עוברת את גבול הגיחוך.

לא התמתי על שום מסמך שבו נאמר שאני "נוצרי". בכל המסמכים שהונחו לפני בעמאן ושהם היה איזכור לדת, כתבתי — כמו בישראל — שאני חסר דת (אגנוסטי). בכל השיחות שניהלתי בירדן — והן כללו שיחות עם אישי-ציבור

ביקורי בירדן, והכובים הרבים שנקשרו בו. הנה העובדות:

לפני כמה חודשים ביקשתי מעיתונאי זר להודיע לאישיות בכירה מאוד בירדן שהייתי רוצה לבוא לממלכה ולראיין את המלך. האיש הביא לי תשובה מפי אותה אישיות, בנוסח "מר אבנדי יהיה רצוי בירדן בכל עת שיבחר. בתנאי שלא ישתמש בדרכון ישראלי".

לפני שלושה שבועות ביקשתי משגריר אירופי, המכהן בירדן, להודיע לאותה אישיות על כוונתי להשתמש בהזמנה זו מיד.

ביום 26 בינואר 1986 הנפיקה לי שגרירות הרפובליקה הפדרלית בקאהיר דרכון גרמני, ובאותו יום הקונסוליה הקונסוליה הירדנית בקאהיר אשרת-כניסה. מכיוון שהייתי עוסק באותה שעה במגישת עם שרי-החזוץ המצרי, דר-איסמת עבד-אל-מגיד, והזמן דחק, ביקשתי מידידה לטפל בענייני. היא מילאה את הטפסים הדרושים. שהייתי במצרים רק יום וחצי. הנחתי שהקונסוליה קיבלה את ההוראות המתאימות מעמאן.

ירדן אינה מכניסה לנבולותיה שום אדם שיש בדרכו או בשאלון הבקשה שלו פרט כלשהו הקשור בישראל. משום-כך מקובל על עיתונאים המבקשים להיכנס לירדן — וביניהם כתבים זרים שמקום-מושבם בישראל — לרשום כתובות מחוץ לישראל. זהו מעין הסכם אילם, שבא לאפשר לשילטונות הירדניים לעצום עין. (כפי שמוכיח המקרה שלי. הדבר גם מאפשר להם להתנער מן האחריות, אם נוצר מצב בלתי-צפוי).

בניגוד לגירסה הכוזבת שנפיר-צה לאחר מכן, לא נאמר מעולם כי שום צורה שהיא שאני מייצג כלי-תיקשורת כלשהו מלבד השבועון העולם הזה. הטענה כאילו הוצגתי כנציג השבועון הגרמני דר שפיל היא שקר מוחלט. איני קשור